

Olsztyn, 9 grudnia 2024 r.

PS-VI.431.2.17.2024.KS

Szanowna Pani
Bernadetta Wojtuń
Dyrektor
Domu dla Dzieci „Jaś”
ul. Staszica 13/2
11 – 500 Giżycko

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.391.2024 z 13 września 2024 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – delegatura Urzędu w Ełku, w składzie:

1. Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista, kierująca zespołem,
  2. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista,
- przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu dla Dzieci „Jaś” w Giżycku. Czynności kontrolne rozpoczęto 23 września i zakończono 26 września 2024 r.

Przedmiot kontroli obejmował planowanie i realizację pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowankiem, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2024, poz. 177 ze zm.) – zwanej dalej ustawą wripsz,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292 poz. 1720 ze zm.) - zwanego dalej rozporządzeniem,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2023 poz. 2809).

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/ Dom/ Jednostka - co oznacza: Dom dla Dzieci „Jaś” w Giżycku,
2. Dyrektor - co oznacza: Dyrektora Domu dla Dzieci „Jaś” w Giżycku, panią Bernadettę Wojtuń,
3. Pracownik socjalny - co oznacza: panią ..... – pracownika socjalnego, zatrudnionego w Placówce, która posiadała upoważnienie Dyrektora do reprezentowania, udzielania informacji i wyjaśnień podczas jego nieobecności, w zakresie objętym kontrolą,
4. Regulamin - co oznacza: *Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego „Dom dla Dzieci - Jaś” w Giżycku*, przyjęty Uchwałą nr 276.2016 Zarządu Powiatu w Giżycku z dnia 29 grudnia 2016 r., zmieniony Uchwałą nr 401.2017 Zarządu Powiatu w Giżycku z dnia 20 listopada 2017 r.,
5. Wykaz kadry - co oznacza: *Wykaz kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,

6. Wykaz dzieci - co oznacza: *Wykaz dzieci przebywających w Placówce w dacie kontroli*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,
7. Rejestr - co oznacza: Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym,
8. diagnoza/ diagnoza psychofizyczna - co oznacza: diagnozę psychofizyczną dziecka, o której mowa w § 14 rozporządzenia,
9. plan/ plan pomocy - co oznacza: plan pomocy dziecku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy w.r.p. oraz § 15 rozporządzenia,
10. karta - co oznacza: kartę pobytu, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia,
11. zespół - co oznacza: zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 135 - 138 ustawy w.r.p.,
12. ocena/ okresowa ocena - co oznacza: okresową ocenę sytuacji dziecka, o której mowa w art. 138 ustawy w.r.p.,
13. IPU - co oznacza: indywidualny program usamodzielnienia, o którym mowa w art. 145 ustawy w.r.p.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia jej zakończenia (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą). Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze kontroli prowadzonym w Jednostce.

Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Bernadetty Wojtuń – Dyrektora Placówki oraz pani ..... – pracownika socjalnego (w trzecim i czwartym dniu kontroli), która posiadała upoważnienie Dyrektora do reprezentowania, udzielania informacji i wyjaśnień podczas jego nieobecności, w zakresie objętym kontrolą **/akta kontroli str. 1/**.

Ustaień dokonano w oparciu o: analizę prowadzonej i gromadzonej w Placówce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww., rozmowy przeprowadzone z dziećmi oraz spostrzeżenia poczynione w trakcie oględzin Placówki.

Działalność Domu dla Dzieci „Jaś” w Giżycku w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami.**

USTALENIA KONTROLI

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka jest publiczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, prowadzoną przez Powiat Giżycki, przeznaczoną dla 14 wychowanków.

Działalność kontrolowanej Jednostki określają:

- *Statut placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego pod nazwą: „Dom dla Dzieci – Jaś”, przyjęty Uchwałą nr XXIII.143.2016 Rady Powiatu w Giżycku z dnia 29 września 2016 r. /akta kontroli str. 2-3/*,
- *Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego „Dom dla Dzieci - Jaś” w Giżycku, przyjęty Uchwałą nr 276.2016 Zarządu Powiatu w Giżycku z dnia 29 grudnia 2016 r. zmieniony Uchwałą nr 401.2017 Zarządu Powiatu w Giżycku z dnia 20 listopada 2017 r. /akta kontroli str. 4-17/*.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści ww. dokumentów organizacyjnych Placówki.

Ponadto kwestie opiekuńczo-wychowawcze w Placówce oraz sposób ich dokumentowania normowały następujące zarządzenia:

- Zarządzenie nr 6.2024 Dyrektora Domów dla Dzieci Jaś, Małgosia, Wojtek z dnia 09 września 2024 r. w sprawie wprowadzenia i sposobu dokumentowania pracy w Zeszycie przekazu dyżurów dziennych /akta kontroli str. 18/,
- Zarządzenie nr 7.2024 Dyrektora Domów dla Dzieci Jaś, Małgosia, Wojtek z dnia 11 września 2024 r. w sprawie sporządzania diagnozy psychofizycznej dziecka, opracowania planu pomocy dziecku oraz prowadzenia karty pobytu dziecka /akta kontroli str. 19-20/.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników pedagogicznych Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

Ustalono, iż w okresie podlegającym kontroli, Jednostką kierował Dyrektor, który w ramach 1 etatu, zarządzał również dwoma innymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi prowadzonymi przez Powiat Giżycki.

Zgodnie z Wykazem kadry przedłożonym kontrolującym /akta kontroli str. 21-27/, w okresie objętym kontrolą, na stanowiskach pracowników pedagogicznych zatrudnionych było łącznie dziesięć osób, w tym:

- starszy wychowawca - koordynator (pełniący funkcję lidera w Jednostce) – 1 osoba w wymiarze 1 etatu,
- starszy wychowawca - koordynator - 1 osoba w wymiarze 1 etatu,
- starszy wychowawca - 3 osoby w wymiarze 1 etatu każda,
- wychowawca - w wymiarze 1 etatu,
- pedagog - w wymiarze 1 etatu, który jednocześnie w ramach umowy zlecenia przeprowadzał w Placówce zajęcia logopedyczne i socjoterapeutyczne,
- psycholog - w wymiarze 1 etatu,
- pracownik socjalny - w wymiarze 1 etatu,
- osoba pełniąca funkcję wychowawcy – w ramach umowy zlecenia (pracowała w Placówce w czasie nagłych nieobecności wychowawców, jednocześnie zatrudniona była na umowę o pracę jako starszy inspektor zajmujący się sprawami administracyjnymi).

Nadmienić należy, iż pedagog, psycholog, pracownik socjalny, starszy wychowawca-koordynator oraz osoba pełniąca funkcję wychowawcy (w ramach umowy zlecenia) świadczyli również pracę w pozostałych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzonych przez Powiat Giżycki.

W związku z tym, iż podczas przeprowadzania czynności kontrolnych w:

- Domu dla Dzieci „Jaś” w dniach 05-14 lutego 2020 r. weryfikowano dokumentację osobową Dyrektora, pracownika socjalnego, 2 starszych wychowawców-koordynatorów (z których 1 wcześniej pełnił funkcję pedagoga), 3 starszych wychowawców, wychowawcy oraz osoby pełniącej funkcję wychowawcy na podstawie umowy zlecenie (poz. nr 1-5, 8-11 w Wykazie kadry),
- Domu dla Dzieci „Wojtek” w dniach 03-06 września 2024 r. analizowano dokumentację psychologa oraz pedagoga (poz. nr 6, 7 w Wykazie kadry),

odstąpiono od ponownej weryfikacji ich kwalifikacji.

Stwierdzono wówczas, że Dyrektor i pozostałe osoby posiadają odpowiednie do zajmowanego stanowiska wykształcenie, określone w art. 97 ust. 3 pkt 1 i 98 ust. 1 ustawy wrispz. Dyrektor kontrolowanej Jednostki spełniał również wymóg dotyczący stażu pracy, określony w art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy wrispz.

W aktach osobowych każdej z tych osób znajdowało się oświadczenie, potwierdzające spełnianie przez nich także wymogów określonych odpowiednio w art. 97 ust. 3 pkt 3-5 oraz 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy wripsz, tj., że osoba:

- nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W toku niniejszej kontroli, a także kontroli w Domu dla Dzieci „Wojtek” (dotyczy osób ujętych pod poz. nr 6-11 w Wykazie kadry) ustalono, iż Dyrektor i pozostali pracownicy pedagogiczni, posiadali aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, iż są zdolne do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z art. 97 ust. 3 pkt 6 oraz art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy wripsz.

Przepisy art. 97 ust. 3 pkt 5a ustawy wripsz (w przypadku Dyrektora) oraz art. 98 ust. 3 pkt 3a ustawy wripsz (w przypadku pozostałych pracowników pedagogicznych) wskazują, że osoby zatrudnione w placówce opiekuńczo-wychowawczej mogą pełnić swe funkcje pod warunkiem, iż nie figurują w bazie danych Rejestru. Spełnianie przez Dyrektora i kadrę pedagogiczną powyższego warunku potwierdzały wydruki z Rejestru.

3. Dane dotyczące wychowanków

Na podstawie analizy prowadzonej w kontrolowanej Jednostce ewidencji dzieci, o której mowa w § 17 ust. 5 rozporządzenia oraz Wykazu dzieci (stanowiącego wyciąg z tejże ewidencji) ustalono, że na dzień kontroli w Placówce, na mocy postanowienia sądu, umieszczonych było 14 wychowanków **/akta kontroli str. 28-31/**. W dniu rozpoczęcia kontroli 1 wychowanek przebywał w szpitalu. W Jednostce nie było dzieci, umieszczonych dodatkowo na podstawie zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 95 ust 3a ustawy wripsz. Ustalono ponadto, że w Domu nie przebywały dzieci poniżej 10 roku życia (co było zgodne z art. 95 ust 1 ustawy wripsz), ani osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6 powyższej ustawy.

Jak wynika z przedłożonych informacji, stanowiących **akta kontroli str. 28-31**:

- 5 wychowanków posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- 4 dzieci posiadało opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- wszyscy wychowankowie objęci byli pomocą specjalistyczną, tj. pedagoga Placówki (14 dzieci), psychologa Jednostki (11 dzieci), pedagoga poza Domem (4 wychowanków), psychologa poza Placówką (8 dzieci) oraz terapeuty (10 wychowanków).

Z przedłożonej przez Dyrektora informacji wynika, że w dodatkowych zajęciach, odbywających się poza Domem (rozwijających pasje i zainteresowania) uczestniczyło 11 dzieci.

Dyrektor poinformował, że w badanym okresie 2 wychowanków usamodzielniało się, żadne dziecko nie zostało adoptowane, ani nie powróciło do domu rodzinnego **/akta kontroli str. 310-311/**.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy wripsz na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej lub na wniosek wychowawcy, za zgodą dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, po zasięgnięciu opinii powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków, przeznaczonych na utrzymanie

dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, starosta powiatu, który skierował dziecko do placówki opiekuńczo-wychowawczej, może przenieść dziecko do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej tego samego typu.

Na podstawie informacji Dyrektora Domu ustalono, iż 1 dziecko (poz. nr 14 w Wykazie dzieci) w badanym okresie zostało przeniesione z Domu dla Dzieci „Wojtek” w Giżycku do Domu dla Dzieci „Jaś” w Giżycku **/akta kontroli str. 28-31/**.

Natomiast na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji oraz informacji przekazanej przez 1 wychowanka (poz. nr 8 w Wykazie dzieci), kontrolujący ustalili, iż został on tymczasowo (od 9 listopada do 28 grudnia 2023 r.) przeniesiony do Domu dla Dzieci „Wojtek” w Giżycku **/akta kontroli str. 32-33, 359-362/**.

Ustalono, że w przypadku pierwszego dziecka (poz. nr 14 w Wykazie dzieci) przeniesienie odbyło się na wniosek Dyrektora **/akta kontroli str. 34/**. Ustalono jednocześnie, że nie zasięgnięto opinii powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków, przeznaczonych na jego utrzymanie w Placówce.

Natomiast w przypadku drugiego dziecka (poz. nr 8 z Wykazu dzieci), przeniesienie do drugiej placówki odbyło się z pominięciem procedury, określonej w powyższych przepisach ustawy wripsz.

Dyrektor wyjaśniając przypadek pierwszego dziecka wskazał, iż (...) *informację o pochodzeniu [tu dane wychowanka (poz. nr 14 w Wykazie dzieci)] z innego Powiatu otrzymaliśmy dopiero po otrzymaniu skierowania do Domu dla Dzieci Jaś. Placówka wnioskując o zmianę placówki na terenie tego samego Powiatu nie zwraca się o opinię do Powiatu, z którego pochodzi wychowanek uważając, że nie jest stroną w zawieraniu porozumień finansowych* **/akta kontroli str. 35-36/**.

Z informacji pracownika socjalnego, który składał wyjaśnienia w przypadku drugiego dziecka, wynika, że (...) *Wychowanek Domu dla Dzieci Jaś [tu dane dziecka pod poz. nr 8 z Wykazu dzieci] został przeniesiony do Domu dla Dzieci Wojtek, ponieważ wielokrotnie negował zasady panujące w Domu dla Dzieci Jaś, wychowankowie tej grupy często zgłaszali problemy związane z [tu dane dziecka pod poz. nr 8 z Wykazu dzieci] (poniżanie, obrażanie, wyśmiewanie). Z chłopcem wielokrotnie były przeprowadzane rozmowy na temat jego zachowania, traktowania innych i został poinformowany o możliwości tymczasowej zmiany grupy, na co się zgodził. Kadra pedagogiczna uznała, że nowe otoczenie chłopca może wpłynąć na niego pozytywnie* **/akta kontroli str. 37-38/**.

Pracownik socjalny wskazał ponadto, że po posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, które miało miejsce 08 listopada 2023 r. *„odbyło się spotkanie wychowawców Domu dla Dzieci „Jaś”, dyrektora Placówki, pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga i koordynatora. Na tym spotkaniu podjęto decyzję o tymczasowym przeniesieniu [tu dane dziecka pod poz. nr 8 z Wykazu dzieci] do Domu dla Dzieci „Wojtek” w Giżycku. Przebieg spotkania oraz podjęta decyzja nie były w żaden sposób udokumentowane. (...) Podczas pobytu [tu dane dziecka pod poz. nr 8 z Wykazu dzieci] w Domu dla Dzieci „Wojtek” jego dokumentację prowadził wychowawca, kierujący jego procesem wychowawczym* **/akta kontroli str. 39/**.

Na podstawie informacji i wyjaśnień udzielonych przez pracownika socjalnego ustalono, że przeniesienie wychowanka do innej placówki odbyło się z pominięciem procedury, określonej w art. 108 ust 1 ustawy wripsz, ponieważ kadra pedagogiczna uznała, że jego tymczasowy pobyt w innej Placówce *„(...) pomoże w podjęciu decyzji na której grupie chłopiec czuje się lepiej i nawiązuje prawidłowe relacje z dziećmi (...)”* **/akta kontroli str. 37-38/**. Pracownik socjalny

dodał, iż nie wdrożono „(...) *procedur przeniesienia, ponieważ uznano, że chłopiec powinien mieć czas na adaptację przed podjęciem decyzji formalnych. (...)*” /akta kontroli str. 37-38/. Z udzielonych informacji wynika jednocześnie, że gdyby kadra podjęła decyzję o pozostawieniu wychowanka w placówce, do której został tymczasowo przeniesiony, „(...) *natychmiast rozpoczęto by procedurę formalną*” /akta kontroli str. 37-38/.

Każdorazowe przeniesienie wychowanka do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej, w myśl przepisów ustawy wripsz, winno odbyć się za zgodą starosty (który skierował dziecko do Placówki), na wniosek Dyrektora lub wychowawcy, za zgodą Dyrektora. Wnioskodawca zobowiązany jest jednocześnie, przed złożeniem wniosku, zasięgnąć opinii powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków, przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Kontrolujący, poza problemami emocjonalnymi i negatywnymi odczuciami wychowanka (poz. nr 8 z Wykazu dzieci), dotyczącymi sprawowanej opieki w Placówce (o czym mowa w dalszej części wystąpienia), nie stwierdzili innych skutków stwierdzonej nieprawidłowości.

Ustalono, iż w badanym okresie żadna z rodzin biologicznych dzieci przebywających w Placówce nie była objęta wsparciem asystenta rodziny.

4. Planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i sposób ich realizacji

a. planowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej w Placówce

Ustalono, iż praca opiekuńczo-wychowawcza w Jednostce nie była formalnie planowana, np. poprzez wprowadzenie planu pracy. W ocenie zespołu kontrolnego praca opiekuńczo-wychowawcza w Placówce winna być ukierunkowana, zamierzona i celowa, szczególnie, że dotyczy nie tylko indywidualnej jednostki (dziecka), ale całej grupy wychowanków umieszczonych w danej Placówce. Tym samym zasadnym jest opracowanie dokumentu regulującego szerokokoplowo zasady oraz kierunki prowadzonej pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Dyrektor poinformował, że w Placówce prowadzi się następującą dokumentację, odzwierciedlającą m.in. realizację pracy opiekuńczo-wychowawczej:

- zeszyt przekazów dyżurów,
- wykaz zleceń podawania lekarstw,
- wykaz podawania leków,
- zeszyt przekazania dyżurów nocnych,
- zeszyt odwiedzin,
- w dokumentacji wychowanka informacje o: *naucze szkolnej, zajęciach dodatkowych, oraz kontaktach z rodziną i osobami bliskimi* /akta kontroli str. 40/.

W toku analizy przedłożonej dokumentacji zespół inspektorów ustalił, iż indywidualna dokumentacja każdego wychowanka (przechowywana w segregatorach) zawierała:

- podstawowe informacje o dziecku,
- diagnozę psychofizyczną,
- bieżące informacje dotyczące pobytu dziecka w placówce, w tym: mocne strony dziecka, plan pomocy dziecku, karta pobytu dziecka, karta udziału w zajęciach dodatkowych i specjalistycznych, arkusz badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych, wnioski zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,

- informacje o rodzinie, tj. o: innych członkach rodziny/rodziny zaprzyjaźnionej utrzymującej kontakt z dzieckiem, kontaktach z rodzina własną/zaprzyjaźnioną, pracy w kierunku powrotu dziecka do rodziny,
- informacje o szkole, w tym: nauce szkolnej dziecka, wykaz ocen, frekwencja, opinie i zalecenia poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- dokumenty różne, w tym m.in.: odpis aktu urodzenia dziecka, postanowienie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce, dokumentację medyczną.

Powyższa dokumentacja odzwierciedlała realizację pracy opiekuńczo-wychowawczej w Placówce.

b. planowanie i realizacja indywidualnej pracy z wychowankiem

Kontroli poddano dokumentację 4 wychowanków, przebywających w dacie kontroli w Placówce (poz. nr 6, 11, 13, 14 w Wykazie dzieci), w tym wychowanka, który po niespełna 5 miesięcznym pobycie w Domu dla Dzieci „Wojtek” w Giżycku został przeniesiony do Domu dla Dzieci „Jaś” w Giżycku (placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Powiat Giżycki). Ponadto dokonano analizy dokumentacji wychowanka (poz. nr 8 w Wykazie dzieci), pod kątem przeniesienia go do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

▪ sporządzanie diagnozy psychofizycznej

Na podstawie analizy dokumentacji ustalono, że we wszystkich przypadkach psycholog, stosownie do zapisów § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia oraz § 16 Regulaminu, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki sporządzał mu diagnozę psychofizyczną. Wskazać jednak należy, że w przypadku wychowanka, który został przeniesiony z Domu dla Dzieci „Wojtek” do kontrolowanej Jednostki, diagnozę psychofizyczną sporządzono mu po umieszczeniu go w pierwotnej placówce i po przeniesieniu dziecka nie diagnozowano go ponownie. W ocenie kontrolujących powyższe wydaje się zasadne, z uwagi na krótki okres pobytu wychowanka w poprzedniej placówce oraz fakt, że obie jednostki, w których usługi psychologiczne (w tym diagnostyczne) świadczy ta sama osoba, prowadzone są przez ten sam podmiot.

Ustalono, iż z 4 diagnoz psychofizycznych, tylko 1 zawierała wszystkie elementy, o których mowa w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia **/akta kontroli str. 76-82/**. W pozostałych 3 diagnozach brak było wskazań dotyczących przygotowania dziecka do usamodzielnienia, o których mowa w § 14 ust. 4 pkt 5 ww. aktu prawnego **/akta kontroli str. 41-75/**.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach wskazał, iż (...) *Po konsultacji z psychologiem placówki ustalono, że w diagnozie wykazano działania będące przygotowaniem do usamodzielnienia rozumianego jako przygotowanie do dorosłego życia. Ujęto wszystkie działania stosownie do wieku wychowanka i dlatego nie uwzględniono odrębnej sfery usamodzielnienia. Odrębne wytyczne umieszczone są u wychowanków, którzy ukończyli 17 r.ż. i zaczynają proces usamodzielnienia” /akta kontroli str. 83-84/*.

Analiza diagnoz wykazała, iż szczegółowo ujmowano w nich m.in.: przyczyny kryzysu w rodzinie dziecka, historię życia i czynniki wpływające na jego funkcjonowanie oraz jego aktualną sytuację. Brak jest natomiast działań ukierunkowanych na usamodzielnienie, o których informuje Dyrektor w powyższym wyjaśnieniu **/akta kontroli str. 41-82/**.

Wskazać należy, że przygotowanie do usamodzielnienia, a samo usamodzielnienie to dwie kwestie. Proces usamodzielnienia dziecka przebywającego w pieczy zastępczej szczegółowo normują przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z kolei kwestię

przygotowania do usamodzielnienia należy ujmować odpowiednio do jego wieku, rozwoju i doświadczeń. Jest to bowiem długotrwały proces wychowawczy, który przygotowuje dziecko do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym w przyszłości, poprzez np. naukę podstawowych czynności samoobsługowych, czy załatwiania spraw urzędowych i zawodowych.

Przyczyną uchybienia była niewłaściwa interpretacja obowiązujących przepisów. Nie stwierdzono skutków powyższego uchybienia.

▪ **opracowanie planu pomocy dziecku i jego realizacja**

Przepisy art. 100 ust. 1 ustawy w.rp.s. stanowią, że praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzona jest zgodnie z planem pomocy dziecku.

Stosownie do przepisów § 15 ust. 1 i 4 rozporządzenia, niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka opracowuje plan pomocy.

Ustalono, że każde dziecko, którego dokumentację analizowano, posiadało plan pomocy, który, co do zasady, był opracowywany na pół roku. Po upływie tego okresu (zazwyczaj po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka), w uwagach dokonywano podsumowania realizacji planu i następnie opracowywano kolejny plan **/akta kontroli str. 92-173/**. Plany pomocy były modyfikowane zgodnie z podjętymi ustaleniami zespołu.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w przypadku jednego dziecka (poz. nr 13 w Wykazie dzieci) plan pomocy był opracowany 01 września 2023 r., natomiast diagnozę sporządzono 26 września 2023 r. **/akta kontroli str. 67-75, 141-147/**. Powyższe wskazuje, że plan był sporządzony i realizowany jeszcze przed dokonaniem diagnozy.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach podał, że „(...) Wychowawcy zaczynają pracę z wychowankami od pierwszego dnia pobytu. Po przeprowadzeniu wstępnego zapoznania się z sytuacją [tu dane dziecka pod poz. nr 13 w Wykazie dzieci] i po przedyskutowaniu z psychologiem wstępnych ustaleń co do podjęcia działań wychowawczych sporządzono plan pomocy dziecku. Sporządzenie diagnozy trwałoby zbyt długo ze względu na sytuację osobistą wychowanki. Wychowawca prowadzący, mając na uwadze dobro wychowanki, w czasie zapoznawania z regulaminem, jak i zasadami obowiązującymi w placówce, wspólnie z wychowanką ustalił plan działań w poszczególnych sferach. Modyfikacja planu miała nastąpić po opracowaniu diagnozy. Diagnozy sporządzane są po wywiadzie oraz analizie dokumentów jak i po analizie wyników badań. Trwa to jakiś czas a pracę wychowawczą należy podjąć od pierwszego dnia. Rozpoczął się nowy rok szkolny i wskazane było wytyczyć cele działania” **/akta kontroli str. 174-175/**.

Ustalono, że modyfikacja planu nastąpiła po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka, tj. dopiero 11 listopada 2023 r. (pomimo, że diagnoza opracowana była 26 września 2023 r.). W związku z tym nie można zgodzić się z wyjaśnieniami Dyrektora, bowiem nie znajdują one odzwierciedlenia w stanie faktycznym.

Przyczyną nieprawidłowości był niewłaściwie przyjęty sposób prowadzenia dokumentacji i niedostateczny nadzór Dyrektora nad dokumentowaniem pracy z dzieckiem. Poza niedochowaniem kolejności działań nie stwierdzono skutku powyższej nieprawidłowości.

W wyniku analizy dokumentacji wychowanków, stwierdzono, że plany pomocy opracowywane były również na podstawie dokumentacji, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia, która znajdowała się w teczkach dzieci.

Poddane analizie plany pomocy zawierały podpis wychowawcy, a także dziecka, potwierdzający, że stosownie do art. 4 a ustawy wrispz oraz § 15 ust. 2 rozporządzenia, uwzględniono jego zdanie podczas opracowania tego dokumentu **/akta kontroli str. 85-173/**.

Zespół inspektorów ustalił, że w przypadku wychowanka z poz. nr 14 w Wykazie dzieci, w Domu realizowano plan pomocy, który został opracowany podczas jego pobytu jeszcze w poprzedniej placówce **/akta kontroli str. 162-173/**. W opinii kontrolujących, wychowawca odpowiedzialny za proces wychowawczy tego wychowanka, winien był dokonać analizy założeń planu pod kątem aktualnej sytuacji dziecka oraz jego potrzeb.

Dyrektor poinformował, że „ (...) *Z ustaleń z wychowawcą prowadzącym wynika, że dokonano weryfikacji planu pomocy dziecku. Omówiono poszczególne działania i ustalono, że plan zostanie zmodyfikowany po następnym zebraniu Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Nie umieszczono jedynie notatki z tych ustaleń*” **/akta kontroli str. 174-175/**.

Dyrektorowi Jednostki w ramach bieżącego instruktażu wskazano, iż w powyższym przypadku, dokonanie weryfikacji planu pomocy przez wychowawcę odpowiedzialnego za proces wychowawczy dziecka należałoby w jakiś sposób udokumentować, np. podpisem na dokumencie.

W toku kontroli stwierdzono, że wszystkie plany pomocy, stosownie do zapisów § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia, zawierały cele i działania krótkoterminowe oraz długoterminowe.

Przepisy § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia stanowią, że w planie pomocy dziecku wyznacza się cel pracy z dzieckiem, uwzględniający: powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie do usamodzielnienia.

Stwierdzono, że plany pomocy zawierały cele pracy z dzieckiem, które nie były zgodne z celami wskazanymi w powyższych przepisach, tj:

- dziecko pod poz. nr 6 w Wykazie dzieci:
  - „*Pozostawienie w Placówce*” **/akta kontroli str. 85-112/**,
- dziecko pod poz. nr 11 w Wykazie dzieci:
  - „*Pozostawienie dziecka w placówce i oczekiwanie na decyzję Sądu*” (plan pomocy opracowany: 07 grudnia 2022 r., 21 maja 2023 r. i 11 listopada 2023 r.) **/akta kontroli str. 113-133/**,
  - „*Pozostawienie dziecka w placówce do usamodzielnienia*” (plan pomocy opracowany 1 maja 2024 r) **/akta kontroli str. 134-140/**,
- dziecko pod poz. nr 13 w Wykazie dzieci:
  - „*Pozostawienie w Placówce do usamodzielnienia*” (plan pomocy opracowany 1 września 2023 r. i 1 maja 2024 r.) **/akta kontroli str. 141-147, 155-161/**,
  - „*Pozostawienie w Placówce do usamodzielnienia. Oczekiwanie i wybór opiekuna prawnego*” (plan pomocy opracowany 11 listopada 2023 r.) **/akta kontroli str. 148-154/**,
- dziecko pod poz. nr 14 w Wykazie dzieci:
  - „*Pozostawienie w Placówce do 18 r.ż*” (plan pomocy opracowany 02 maja 2024 r. **/akta kontroli str. 162-173/**.

Dyrektor Jednostki w pisemnych wyjaśnieniach poinformował, że „ (...) *W planach pomocy dziecku mylnie określono cel. I tak w miejsce celu – pozostawienia w placówce powinno być*

wyznaczenie prawidłowego celu – przygotowanie do usamodzielnienia. Wszelkie założenia celu – pozostawienie w placówce – uwzględniają działania służące usamodzielnieniu” /akta kontroli str. 109-113/.

Przyczyną uchybienia był niedostateczny nadzór nad sposobem prowadzenia dokumentacji. Kontrolujący nie stwierdzili skutku powyższego uchybienia.

Ponadto ustalono, że ujęte w planach pomocy terminy realizacji nie zawsze były precyzyjnie wskazane, tj. zawierały wpisy: „według potrzeb/y”, „na bieżąco”, „codziennie”, „według możliwości”, „według możliwości i chęci wychowanka” /akta kontroli str. 85-173/. Wskazano zatem częstotliwość podejmowanych działań, a nie określono terminu ich realizacji.

W opinii zespołu inspektorów precyzyjne określenie terminów umożliwia weryfikację realizacji poszczególnych działań, ujętych w planach. Daje wychowawcom realny obraz nad czym w kolejności należy jeszcze pracować.

Analiza planów pomocy pozwala stwierdzić, że nie zawierały one wszystkich wskazań ujętych w diagnozach psychofizycznych, opinii, czy orzeczeniu poradni psychologiczno-pedagogicznych:

- dziecko pod poz. nr 6 w Wykazie dzieci - brak działań dotyczących udziału w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (stosownie do zaleceń ujętych w diagnozach, sporządzonych 26 kwietnia 2021 r. i 10 czerwca 2024 r.) /akta kontroli str. 41-54, 85-112/,
- dziecko pod poz. nr 11 w Wykazie dzieci - brak działań dotyczących treningu słuchowego oraz ćwiczeń komunikacji międzypółkulowej (zgodnie ze wskazaniem ujętym w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej) oraz udziału w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych i biblioterapii (w myśl zaleceń ujętych w diagnozie) /akta kontroli str. 55-66, 113-140/,
- dziecko pod poz. nr 13 w Wykazie dzieci - nie uwzględniono kwestii udziału w zajęciach w arteterapii oraz socjoterapii (stosownie do zaleceń ujętych w diagnozie) /akta kontroli str. 67-75, 141-161/,
- dziecko pod poz. nr 14 w Wykazie dzieci – brak działań dotyczących rozwijania pasji i zainteresowań (zgodnie ze wskazaniem ujętym w orzeczeniu o potrzebie kształcenia Specjalnego z dnia 18 lipca 2024 r.) /akta kontroli str. 181-186, 162-173/.

Dyrektor wyjaśniając trzy pierwsze przypadki wskazał, że „(...) Wszystkie zajęcia wskazane w diagnozie zawarte są w planach pracy pedagoga – socjoterapeuty. (...) w planach pomocy opracowanych przez wychowawcę wskazana jest praca z pedagogiem i psychologiem. Działania specjalistyczne dla każdego wychowanka określa w swoich planach pracy pedagog z psychologiem, uwzględniając zalecenia wskazane w opiniach jak i diagnozach” /akta kontroli str. 187-188/.

Dyrektor w przypadku dziecka pod poz. nr 14 w Wykazie dzieci, poinformował, iż „Ustalono, że pierwsze dostępne orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego było już nieaktualne, a termin następnego badania był wyznaczony na 18.07.2024 [r.]. Uznano, że modyfikacja planu i uwzględnienie wszystkich zaleceń nastąpi po otrzymaniu nowego orzeczenia i odbyciu następnego Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji wychowanka. [tu dane dziecka pod poz. nr 14 z Wykazu dzieci] od października zaczyna realizować swoje pasje i zainteresowania” /akta kontroli str. 261-262/.

W opinii zespołu inspektorów plan pomocy dziecku, jako podstawowy dokument, na podstawie którego prowadzona jest praca opiekuńczo-wychowawcza, winien obejmować wszystkie wskazania, wynikające m.in. z diagnozy psychofizycznej dziecka, opinii, czy orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej. Zalecenia ujęte w tych dokumentach, mają bowiem na

celu zaplanowanie działań, służących niwelowanie stwierdzonych deficytów i nieprawidłowości w funkcjonowaniu dziecka i odpowiadają jego potrzebom.

Przyczyną stwierdzonego uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej. Kontrolujący nie stwierdzili skutków powyższego uchybienia w przypadku 3 dzieci (poz. nr 6, 11 i 14 w Wykazie dzieci), bowiem wskazane wyżej zalecenia, wynikające z diagnozy, opinii, czy orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych, pomimo, iż nie zostały ujęte w planach pomocy, były realizowane. Natomiast w przypadku dziecka, pod poz. nr 13 w Wykazie dzieci, uchybienie skutkowało nierealizowaniem przez specjalistów, ujętego w diagnozie, programu terapeutycznego w zakresie socjoterapii i arteterapii, co wynika z przedłożonej kontrolującym dokumentacji, stanowiącej **akta kontroli str. 211-213, 218.**

Ustalono ponadto, że w analizowanych planach uwzględniono kwestię podtrzymywania kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi.

Stwierdzono, jednocześnie, że co do zasady cele i działania, ujęte w planach pomocy były zindywidualizowane, za wyjątkiem planu pomocy dziecka pod poz. nr 6 w Wykazie dzieci, sporządzonego 21 maja 2023 r., w którym w sferze szkolnej ujęto: - cel długoterminowy: „ukończenie VII klasy w Szkole Podstawowej”, działania długoterminowe: „realizacja obowiązku szkolnego”, cel krótkoterminowy: „udzielenie wsparcia w procesie kształcenia”, działania krótkoterminowe: „indywidualna pomoc” - nie doprecyzowano zatem z jakiego przedmiotu będzie udzielana pomoc **/akta kontroli str. 98/.**

W ocenie kontrolujących zindywidualizowanie i doprecyzowanie celów oraz działań, pozwoli na podejmowanie działań adekwatnych do bieżących potrzeb dziecka.

Ustalono, że sposób realizacji planów pomocy dziecku dokumentowano również w zeszytach przekazów dyżurów **/akta kontroli str. 189-197/** i zeszytach odwiedzin **/akta kontroli str. 198/**, wykazie wydawania leków **/akta kontroli str. 199/**, karcie zleceń **/akta kontroli str. 200/** oraz dokumentacji indywidualnej podopiecznych, tj. w: kartach pobytu (o czym mowa w dalszej części wystąpienia pokontrolnego), kartach zawierających informacje o zajęciach dodatkowych i specjalistycznych oraz kartach dotyczących kontaktów z rodziną i osobami bliskimi **/akta kontroli str. 201-202/**. Realizację założeń ujętych w planach, dotyczących kontaktów z osobami bliskimi odzwierciedla także dokumentacja, sporządzana na okoliczność urlopowania dziecka, tj. karta urlopowania wychowanka, zawierająca m.in. oświadczenie osób przejmujących opiekę nad dzieckiem o zapewnieniu mu utrzymania, opieki i bezpieczeństwa **/akta kontroli str. 203-205/.**

▪ **prowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych oraz sporządzanie arkuszy badań i obserwacji**

Stosownie do § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia dla każdego dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzi się kartę udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię, z opisem ich przebiegu, o ile dziecko tego wymaga.

Ustalono, iż dla dzieci uczęszczających na zajęcia specjalistyczne, w myśl powyższych przepisów, pedagog oraz psycholog prowadzili *Karty udziału w zajęciach specjalistycznych*, które zawierały: *datę, rodzaj, przebieg oraz podpis* **/akta kontroli str. 206-218/.**

Analiza *Kart udziału w zajęciach specjalistycznych*, które były prowadzone przez pedagoga, wykazała, że co do zasady zawierały one opis przebiegu zajęć **/akta kontroli str. 206-213/.** Natomiast w *Kartach udziału w zajęciach specjalistycznych*, prowadzonych przez psychologa, w rubryce pn. *przebieg*, wskazywano rodzaj zajęć np. *zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, terapia*

zajęciowa – arteterapia oraz rozmowa wspierająca, rozmowa kierowana, badanie psychologiczne. Nie ujmowano natomiast opisu przebiegu zajęć **/akta kontroli str. 214-218/**.

W opinii inspektorów, opis zajęć winien zawierać nie tylko rodzaj przeprowadzonych zajęć, ale również informacje nad czym podczas nich pracowano.

Ponadto ustalono, że w myśl § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, w Placówce dla każdego wychowanka, którego dokumentację analizowano, psycholog oraz pedagog prowadzili arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych **/akta kontroli str. 219-225/**.

Arkusze psychologa i pedagoga nie były opatrzone datą sporządzenia dokumentu. Kontrolujący w ramach instruktażu wskazali na konieczność datowania dokumentów.

Dokumentacja prowadzona przez pedagoga oraz psychologa odzwierciedlała m.in. prowadzoną pracę wychowawczą w Domu oraz realizację działań Placówki w kontekście potrzeb wsparcia specjalistycznego.

▪ **prowadzenie kart pobytu**

Zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia, każdemu dziecku w Placówce prowadzi się kartę pobytu, która w myśl § 17 ust. 4 rozporządzenia, powinna być uzupełniana nie rzadziej niż co miesiąc.

Ustalono, iż w Jednostce, każdemu dziecku, którego dokumentację badano, prowadzono kartę pobytu. Stwierdzono jednocześnie, że w kartach nie uwzględniono informacji o pobytach dziecka w szpitalu, w tym szpitalu psychiatrycznym, co było niezgodne z § 17 ust. 1 pkt. 2 lit. g rozporządzenia **/akta kontroli str. 226-304/**. Ponadto w przypadku dwojga dzieci (poz. nr 11 i 13 w Wykazie dzieci) nie we wszystkich kartach ujęto informacje o lekach podawanych dziecku, do czego zobowiązuje § 17 ust. 1 pkt. 2 lit. f rozporządzenia. Wskazane braki dotyczą:

- dziecko pod poz. nr 11 w Wykazie dzieci - karta pobytu prowadzona w okresie od stycznia do lipca 2023 r. oraz w styczniu, kwietniu, lipcu i w sierpniu 2024 r. **/akta kontroli str. 247 - 248, 253, 259, 271-278/**,
- dziecko pod poz. nr 13 w Wykazie dzieci - karta pobytu prowadzona w listopadzie 2023 r. **/akta kontroli str. 295-296/**.

Dyrektor Jednostki w pisemnych wyjaśnieniach wskazał, że „(...) *Karty pobytu dziecka zawierają informację o lekach tylko w momencie zalecenia przez lekarza, a później umieszcza się informacje w momencie zmiany dawkowania lub zmiany leku. Podobne zasady zastosowano do informacji o pobytach w szpitalach. Informacje umieszcza się w karcie pobytu w momencie umieszczenia w szpitalu jak i po uzyskaniu wypisu. Prowadzony jest odrębny spis podawania leków każdego wychowanka jak i zleceń leków*” **/akta kontroli str. 305-306/**.

Wskazać należy, że karta pobytu stanowi istotny dokument, który winien całościowo odzwierciedlać aktualną sytuację wychowanka. Brak wpisów we wszystkich obszarach (określonych przepisami prawa) budzi wątpliwość, czy faktycznie dana sytuacja nie miała miejsca, czy też spowodowany jest on przeoczeniem wychowawcy.

Braki w karcie mogą uniemożliwiać dokonanie całościowego wglądu w sytuację i funkcjonowanie dziecka w Placówce, a także mieć znaczący wpływ na podejmowanie wobec niego, adekwatnych do bieżących potrzeb, oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych.

Przyczyną powstania uchybienia jest niewłaściwie przyjęty sposób prowadzenia dokumentacji przez wychowawców oraz niewystarczający nadzór Dyrektora w tym zakresie. Poza brakiem danych w zakresie bieżącego funkcjonowania dziecka, nie stwierdzono innych skutków powyższego uchybienia.

Analiza kart wykazała jednocześnie, iż w punkcie dotyczącym współpracy placówki z instytucjami i organizacjami na rzecz dziecka i jego rodziny zazwyczaj ograniczono się tylko do wskazania nazwy jednostki, z którą współpracowano np. Sąd, PCPR, MOPS **/akta kontroli str. 226-304/**.

W opinii kontrolujących obszar ten winien zawierać pełne informacje dotyczące zakresu współpracy, a także dokonanych ustaleń, czy poruszonych kwestii, co może mieć istotne znaczenie w dalszej pracy z dzieckiem. Kontrolujący w powyższym zakresie udzielili bieżącego instruktażu.

Jednym z obszarów karty pobytu jest opis relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku. Dyrektor poinformował, że Placówka umożliwia „kontakty z rodziną i osobami bliskimi, każdemu wychowankowi. Kontakty odbywają się na terenie placówki lub w miejscach zaproponowanych przez rodzinę lub osoby bliskie. Każdy wychowanek może być urlopowany za zgodą dyrektora placówki na kilka dni lub godzin. Kontakty utrzymywane są również telefonicznie, bądź przez komunikatory internetowe. W miarę możliwości również koordynator wraz z pracownikiem socjalnym zawożą wychowanków do domu rodzinnego. Pracownicy w kontaktach indywidualnych namawiają jak i mobilizują rodziny do odwiedzania wychowanków” **/akta kontroli str. 307-308/**.

Z informacji Dyrektora wynika także, że w Jednostce przebywają dzieci, które przy umieszczeniu w pieczy zastępczej, zostały rozdzielone z rodzeństwem, które trafiło do rodziny zastępczej, spokrewnionej z dziećmi. Dyrektor wskazał, że na początku pobytu w Placówce, dzieci utrzymywały kontakt indywidualny (podczas odwiedzin), a także kontakt telefoniczny oraz za pośrednictwem Messengera. Od początku 2024 r. rodzina zastępcza wstrzymała kontakt dzieci (które w rezultacie zostały przez nią przysposobione) z rodzeństwem, przebywającym w Placówce. Pracownicy kontrolowanej Jednostki podejmowali rozmowy z rodziną zastępczą w kwestii wznowienia kontaktów pomiędzy rodzeństwem **/akta kontroli str. 309-311/**. Powyższe znajduje potwierdzenie w przedłożonej dokumentacji.

Analiza kart pobytu wykazała, że Placówka podejmowała działania ukierunkowane na utrzymywanie przez dzieci kontaktów z rodziną i osobami bliskimi, w tym także rodzeństwem **/akta kontroli str. 226-304/**.

▪ **dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka**

Przepisy art. 135 ustawy w.r.p.s. wskazują, że w placówce opiekuńczo-wychowawczej zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka ocenia sytuację umieszczonego w pieczy zastępczej wychowanka. Stosownie do art. 138 ust. 1 ustawy w.r.p.s. zespół dokonuje takiej oceny w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Kontrolujący ustalili, że w okresie podlegającym kontroli, oceny dokonywano w terminach określonych w powyższych przepisach.

Okresową ocenę dokumentowano w formularzu pn. *Posiedzenie Zespołu Do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka*, w którym uwzględniano następujące obszary:

- *dane wychowanka i opiekuna,*
- *aktualna sytuacja dziecka i rodziny,*
- *stosowane metody pracy z dzieckiem i rodziną,*
- *co zmienić w planie pomocy w pracy z dzieckiem i rodziną,*

- *monitorowanie procedur adopcyjnych,*
- *wniosek do sądu rejonowego w sprawie zmiany postanowienia odnośnie władzy rodzicielskiej,*
- *co zmienić w planie pomocy w pracy z dzieckiem,*
- *ocena stanu zdrowia,*
- *odbyte badania u specjalistów/zdrowie/*
- *oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej,*
- *informacje do sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, , działalności leczniczej lub pomocy społecznej,*
- *wnioski zespołu,*
- *podpisy członków zespołu /akta kontroli str. 312-345/.*

Analiza formularzy dotyczącej okresowej oceny wykazała, iż w przypadku 3 dzieci (poz. nr 6, 11, i 13 w Wykazie), podczas posiedzenia zespołu nie dokonano analizy aktualnych potrzeb dzieci, zgodnie z art. 136 pkt 5 ustawy wripsz **/akta kontroli str. 312-345/.**

Dyrektor wyjaśniając powyższe wskazał, że *„Podczas posiedzeń Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka omawiane są wszystkie potrzeby wychowanka. W dokumentacji z posiedzenia Zespołu uwzględniane są jedynie potrzeby do natychmiastowej realizacji. Pozostałe zawarte są w planach pomocy dziecku” /akta kontroli str. 346-347/.*

W ocenie zespołu inspektorów analiza aktualnych potrzeb dziecka ma na celu ustalenie kierunków działań, zmierzających do udzielenia mu kompleksowej pomocy. Przyczyną powyższego uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób dokumentowania pracy opiekuńczo-wychowawczej. Stwierdzone uchybienie skutkowało nierozpoznananiem potrzeb wychowanków.

Ponadto ustalono, iż oceny, dotyczące wychowanków pod poz. nr 6, 11 i 13 w Wykazie dzieci, z dnia 8 listopada 2023 r. i 29 kwietnia 2024 r. **/akta kontroli str. 316-323, 329-345/**, nie były dokonywane w pełnym składzie, określonym w art. 137 ust. 1 ustawy wripsz, tzn. odbyły się bez udziału pedagoga, zatrudnionego w kontrolowanej Jednostce od 1 września 2023 r.

Dyrektor zapytany o przyczynę tego stanu rzeczy odpowiedział, że pedagog zatrudniony jest zarówno w szkole podstawowej, jak i w Placówce. Wskazał ponadto, iż *„(...) Zawsze przed zebraniem Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka wychowawcy prowadzący omawiają sytuację każdego wychowanka z pedagogiem i ustalają wnioski. Obecnie pedagog zobowiązał się do każdorazowego uczestnictwa w następnym Zespołach” /akta kontroli str. 346-347/.*

Nadmienić należy, iż pedagog jest osobą posiadającą specjalistyczną wiedzę w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych, dlatego też dokonanie oceny sytuacji dziecka bez udziału tego specjalisty może mieć istotny wpływ na rzetelność tej oceny. W związku z powyższym, mając na uwadze, że kontrolowana Jednostka jest placówką całodobową, posiedzenie zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka należy planować w ten sposób, aby umożliwić udział wszystkim osobom, którzy winni w nim uczestniczyć, zgodnie z przepisami art. 137 ustawy wripsz. Wskazać również należy, iż przepisy art. 7a ustawy wripsz umożliwiają przeprowadzenie posiedzeń zespołów z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, co umożliwi zapewnienie pełnego składu osobowego.

Przyczyną nieprawidłowości była niewłaściwa organizacja pracy. Nie stwierdzono skutku powyższej nieprawidłowości.

Przepisy art. 4a ustawy wripsz nakładają obowiązek wystuchania dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają, w szczególności przy dokonywaniu oceny jego sytuacji. Na wszystkich analizowanych arkuszach, dotyczących okresowej oceny, znajdował się podpis wychowanka, który stanowił potwierdzenie, że powyższy obowiązek został wypełniony.

c. planowanie pracy z wychowankiem usamodzielnianym

Zapisy art. 145 ust. 2 ustawy wripsz wskazują, że osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby. Natomiast stosownie do art. 145 ust. 4 ustawy wripsz osoba usamodzielniana, wraz z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez nią pełnoletności, opracowuje indywidualny program usamodzielnienia (IPU).

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, że wychowanek (pod poz. nr 14 w Wykazie dzieci), lat 17, który został przeniesiony z innej placówki, opiekuna usamodzielnienia wskazał w terminie, określonym w przepisach ustawy wripsz.

W ramach bieżącego instruktażu wskazano, że w planie pomocy tego wychowanka zasadne byłoby uwzględnienie już kwestii związanych z przebiegiem procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia, w zakresie tworzenia koncepcji IPU.

5. Jakość opieki zapewnianej przez Placówkę w ocenie dzieci

W ramach postępowania kontrolnego zespół inspektorów w dniach 23-25 września 2024 r. przeprowadził rozmowy kierowane z 11 obecnych wychowanków, w zakresie jakości opieki zapewnianej w Placówce. Wyniki przeprowadzonych rozmów stanowią **akta kontroli str. 348-358**.

Podczas rozmów indywidualnych z zespołem inspektorów, wszyscy wychowankowie pozytywnie wypowiadali się na temat zaspakajania ich potrzeb. Jednogłośnie potwierdzili, że w Placówce czują się bezpiecznie. Wszyscy wskazali również, iż umożliwia im się kontakty z rodziną lub osobami bliskimi. Wychowankowie poinformowali, że mogą liczyć na pomoc wychowawców, pedagoga, psychologa i Dyrektora Placówki, którzy wspierają ich w rozwiązywaniu problemów, czy podejmowaniu działań.

Co do zasady wychowankowie pozytywnie wypowiadali się na temat sprawowanej w Placówce opieki, poza 1 wychowankiem, który ocenił ją „nisko”. Jednocześnie wskazał, iż został przeniesiony do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej, ponieważ źle się zachowywał. Poinformował, że nikt z nim na ten temat nie rozmawiał **/akta kontroli str. 354/**.

Z analizy karty pobytu wychowanka, stanowiącej **akta kontroli str. 359**, wynika, że wychowanek został poinformowany o możliwości zmiany placówki oraz wyraził na to zgodę. Z kart pobytu wynika jednocześnie, że przeniesienie chłopca do innej placówki **/akta kontroli str. 360-361/** spowodowało u niego rozchwianie emocjonalne.

Kwestię przeniesienia dziecka, o którym mowa powyżej, ujęto we wcześniejszej części wystąpienia pokontrolnego.

W ocenie zespołu inspektorów przenoszenie wychowanka z jednej placówki opiekuńczo-wychowawczej do drugiej, winno odbyć się **po wyczerpaniu wszystkich możliwych środków zapewniających dziecku stabilne środowisko wychowawcze** (na co wskazał Rzecznik Praw Dziecka w *Zaleceniach dotyczących pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych* z dnia 26 października 2015 r.), a także **zgodnie z procedurą ujętą w przepisach ustawy wripsz**.

Przyczyną nieprawidłowości jest niewłaściwie przyjęty sposób prowadzenia pracy opiekuńczo-wychowawczej, co skutkowało rozchwianiem emocjonalnym chłopca oraz jego negatywnymi odczuciami związanymi z czasowym przeniesieniem do innej placówki.

Na pytanie kontrolujących, czy w Placówce podejmowane są działania mające na celu realizację planu pomocy dziecku, 9 dzieci udzieliło odpowiedzi twierdzącej, a 2 wskazało, że nie wie. Wychowankowie zapytani czy zostali zapoznani z wnioskami zespołu do spraw okresowej oceny oraz, czy udzielono im wyjaśnień w tym zakresie, 5 z nich udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 2 dzieci wskazało, że „nie pamiętam”, „nie przypominam sobie”, natomiast 3 odpowiedziało - „nie wiem”. Biorąc powyższe pod uwagę, zespół inspektorów, w ramach bieżącego instruktażu, wskazał, aby podczas rozmów z dziećmi omawiać i przypominać im kwestie ujęte w planach pomocy, jak i informować o decyzjach podjętych na zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

6. Pozostałe ustalenia

W dniu 23 września 2024 r. zespół kontrolny przeprowadził oględziny pomieszczeń Placówki, a z dokonanych ustaleń sporządził protokół, stanowiący **akta kontroli str. 363-364**.

W toku oględzin stwierdzono, że Placówka znajduje się na I piętrze trzykondygnacyjnego budynku i składa się z:

- 1 pokoju mieszkalnego jednoosobowego - zamieszkałego przez 1 wychowanka,
- 5 pokoi mieszkalnych dwuosobowych - zamieszkałych przez 10 wychowanków,
- 1 pokoju mieszkalnego trzyosobowego - zamieszkałego przez 3 wychowanków,
- salonu stanowiącego miejsce spotkań i wypoczynku, wyposażonego w kanapę, ławę, komodę, telewizor, laptop, x-box,
- kuchni z jadalnią (wyposażonej w meble, sprzęt AGD oraz stół z krzesłami), gdzie zapewniono odpowiednie warunki do przechowywania, obróbki żywności oraz przygotowywania i spożywania posiłków,
- 2 łazienek (z kabinami prysznicowymi, umywalkami oraz wc), umożliwiającymi korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny,
- pralni, wyposażonej w 2 pralki i suszarkę do odzieży,
- pokoju wychowawców,
- 2 magazynów, w których przechowywane są: art. spożywcze (w jednym) oraz środki czystości, art. higieniczne i szkolne (w drugim),
- przestronnego korytarza, w którym znajdują się szafy do przechowywania m.in. koców, pościeli i ręczników.

Stwierdzono ponadto, że pokoje mieszkalne są odpowiednio oświetlone, wyposażone w niezbędne meble, a ich powierzchnia umożliwia wychowankom swobodne funkcjonowanie oraz naukę. Wszyscy wychowankowie posiadają swoje łóżka. Wszystkie pomieszczenia w Placówce były zadbane, czyste, posiadały domowy charakter i dostosowane były do potrzeb wychowanków.

Budynek, w którym znajduje się Jednostka, usytuowany jest na dużej, ogrodzonej nieruchomości gruntowej, na której znajduje boisko.

Kontrolowana Jednostka posiadała warunki lokalowe zgodne z obowiązującymi standardami, określonymi w § 18 ust. 3 pkt 1-5 rozporządzenia.

7. Uwagi i wnioski

Ustalono, iż indywidualna dokumentacja każdego wychowanka, którą poddano analizie, co do zasady, odzwierciedlała prowadzoną pracę opiekuńczo-wychowawczą w Placówce. Wychowawcy podejmowali działania mające na celu realizację planów pomocy dzieci oraz przygotowanie wychowanków do usamodzielnienia.

Biorąc pod uwagę stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia, rekomenduje się przeprowadzenie dla kadry pedagogicznej szkoleń, ukierunkowanych na wzmocnienie kompetencji pracowników, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz podnoszących umiejętności dokumentowania pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Rekomenduje się także wprowadzenie dokumentacji regulującej roczną pracę opiekuńczo-wychowawczą w Placówce.

7. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy w.r.p., wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1. Przenoszenie dziecka z jednej placówki opiekuńczo-wychowawczej do drugiej dokonywać zgodnie z procedurą określoną w art. 108 ust. 1 ustawy w.r.p.**
- 2. W diagnozie psychofizycznej dziecka, odpowiednio do jego wieku, rozwoju i doświadczeń, uwzględniać wskazania dotyczące przygotowania go do usamodzielnienia, o czym mowa w § 14 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia.**
- 3. Plan pomocy dziecku opracowywać na podstawie diagnozy psychofizycznej, niezwłocznie po jej sporządzeniu, zgodnie z § 15 ust. 1 i 4 pkt 1 rozporządzenia.**
- 4. W planie pomocy dziecku wyznaczać cel pracy z dzieckiem, zgodnie § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia.**
- 5. W karcie pobytu dziecka ujmować wszystkie elementy wskazane w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia.**
- 6. Oceny sytuacji dziecka dokonywać we wszystkich obszarach, o których mowa w art. 136 ustawy w.r.p.**
- 7. Okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywać z udziałem wszystkich osób, wskazanych w art. 137 ust. 1 pkt 2 ustawy w.r.p.**
- 8. Wzmocnić nadzór Dyrektora nad sposobem dokumentowania przez pracowników pedagogicznych wykonywanych zadań oraz nad organizacją ich pracy.**
- 9. Wdrożyć informacje i pouczenia przekazane w formie instruktażu w bieżącą pracę Jednostki.**

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Piotr Duda

ZASTĘPCA DYREKTORA

Wydziału Polityki Społecznej

Agnieszka Brzozowska - główny specjalista

Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista